

Čas príchodu, čas odchodu

Je obdivuhodné, aký je čas neúprosný, spravodlivý a nepodplatiteľný. Je to veľičina, ktorá plynie bez možnosti akéhokoľvek ovplyvnenia človekom. Tento fakt je možné v dnešných zložitých časoch považovať za veľké pozitívum.

Lekárstvom minulý rok (2015) hýbalo hneď niekoľko tém. O niektoré sa postarala vláda, o iné sám lekárenský biznis. Najkrajším však bola oslava 25. výročia vzniku Slovenskej lekárskej komory našej stavovskej organizácie. Pri tejto príležitosti prezident SLeK ocenil 10 farmaceutov, ktorí v prostredí, kde vykonávajú svoje povolanie, predstavujú výrazné osobnosti a robia dobré meno lekárnickému stavu. Ocenenie nesie meno Artemide Zattiho, lekárnik známeho vytrvalým a nezištným postojom v pomoci chudobným pacientom. Spojenie tohto ocenenia s menom Artemide Zattiho nesie pozitívne svedectvo o skutočnom obsahu povolania farmaceuta a povzbudenie k ďalšej zodpovednej práci poskytovateľov lekárskej starostlivosti v prospech konkrétnych pacientov.

Pri tomto jubileu SLeK vyhlásila „Rok farmaceuta ako pomáhajúcej profesie“. Pomáhajúca profesia farmaceuta úzko súvisí nielen s povolaním lekára a jeho vzťahu k pacientovi, ale aj s oveľa ťažšou otázkou vzťahu zdravia choroby v živote človeka. Lekárnik pri naplňaní lekárskeho étosu sám prechádza viacerými fázami premeny modernej medicíny, na ktoré vôbec nebol pripravený ani počas štúdia farmácie. Často sa z jeho profesie stáva zamestnanie namiesto povolania, alebo, inak povedané, dôveryhodnosť lekárnika sa uskutočňuje z dôvodu odbornej kompetencie namiesto osobnej integrity. Je dôležité, aby sa povolanie lekárnika rozvíjalo v súlade s etickými princípmi, ktoré upevňujú nádej v dôstojnú budúcnosť farmaceuta ako pomáhajúcej profesie, tak aj pacientov a celej našej spoločnosti, ktorá dúfa v kvalitnejšie vzťahy medzi jednotlivými zainteresovanými subjektmi.

Koniec roka je nezvratne znova tu. Čaká, vyzýva nás. Spravidla poskytuje čas na priznanie chýb a slabostí a čas na zamyslenie nad potrebou múdreho a predvídateľného konania v ďalšom roku. Naš decembrový pobyt za tárou je okrem predsviatočnej hektickosti zároveň skúškou trpezlivosti i manažérskej zručnosti. Na konci roka sa vždy niečo uzatvára, vyhodnocuje, niečo sa otvára v očakávaní zlepšenia nastavených pravidiel a zníženia počtu anomálií v lekárskej svete. Podvedome očakávame súboj s legislatívou, krízou, s nie najlepšie nastaveným systémom. Možno stojí za to pripomenúť si **v závere roka ideu jednoty lekárníkov** a spoločných postupov, pripomenúť tri cesty múdreho konania človeka. Najušľachtilejšie je **premyšľanie**, hoci je najťažšie, lebo je prejavom kreativity a odvahy veci meniť a konať v mene pokroku. Druhou cestou je **napodobňovanie**, čo sa javí ako najľahšia cesta. Tretia cesta pre človeka je **skúsenosť**, a tá je mnohokrát najbolestivejšia. Všetci prechádzame podobnými tromi cestami hľadania, prijímania výziev, schovávaní sa pred sebou, uznania vlastnej zodpovednosti a sebarealizácie v čase a priestore. Voľby sú prakticky pred dvermi. Koľko sme to mali slobodných volieb? Koľkokrát sme vkladali lístok do urny s tým, že možno to bude už tentoraz iné?! Budeme požívať vážnosť a dôveru našich politikov, budeme mať viac priestoru na pacienta na dopĺňanie odborných vedomostí a nie neustále bojovať o holú existenciu a dokazovanie iba ja viem všetko o liekoch. Ako je možné, že potom, a popritom, čo sme už všetko dokázali a preskákali v „demokracii“, sa ešte správame tolerantne k **vlastnému mentálnemu a ekonomickému zbedačovaniu**?! Za tárou predsa mám výhodu a to mi dáte za pravdu, že môžem citlivo reagovať a rozoznať nielen všetky neduhy a choroby pacientov, ale aj nemoci spoločnosti. Lekárska legislatíva spôsobila, že z **lekárnik** sa **stáva nemajiteľ a nádenník** nevyhnutne **transformujúci farmaceutickú odbornosť na marketingovú poslušnosť**. Alebo v mene záchrany lekárne bude lekárník znížovať náklady na lekáreň a bude sa orientovať na reexport liekov. Za tým nie je ruka trhu, ale naši politici, presadzujúci záujmy finančných skupín, respektíve svoje osobné. Za svoje rozhodnutia politici nesú **politickú zodpovednosť**. Nie je to nič právne postihnuteľné. Pritom od nás žiadajú **Memorandum** k reexportu liekov, na ktorý majú všetky páky, aby mu zabránili. Lekárnici boli a sú pripravení plniť všetky svoje povinnosti, ktoré im vyplývajú zo zákona, morálky a úcty k pacientovi. To však vyžaduje, aby v lekárnici mali všetky lieky, ktoré pacient potrebuje. Lekárnici konštatujú, že situácia s nedostupnosťou liekov sa zhoršuje a portfólio nedostatkových liekov rastie. S reexportom súvisí aj zvýšený počet falošných receptov. Falošované predpisy sa týkali najmä liekov lukratívnych pre vývoz do zahraničia.

Čoraz aktuálnejšia je téma individuálne pripravovaných liekov. Štátny ústav pre kontrolu liečiv opakovane prišiel na nedostatky vo viacerých lekárňach. Trendom vo svete je profesionalizácia a centralizácia prípravy týchto liekov v špecializovaných laboratóriách, respektíve v lekárňach. Slovensko na túto zmenu stále čaká.

Prenesme svoj um, krásu a konanie dobra do roku 2016, aby sme s dobrým pocitom mohli stáť za tárou, radiť pacientom, manažovať svoju lekárňu a pridávať vlastnú a zmysluplnú ingredienciu do lekárnického života.

Prajem všetkým na oboch stranách táry **Vianoce plné ľudskej blízkosti, lásky a pokoja**, potreby meniť vlastný úspech na vieru a pokoru pri výbere správnej vlastnej cesty múdreho konania.

**doc. RNDr. Magdaléna Fulmeková, CSc.,
vedecký sekretár SFS**